

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ivo Pospíšila, soudkyně Lenky Kaniové a soudce Petra Pospíšila v právní věci žalobce: **Ing. V. K.**, zastoupen JUDr. Jiřím Joklem, advokátem se sídlem Londýnská 608/52, Praha 2, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, se sídlem Mariánské náměstí 2/2, Praha 1, za účasti: **I) RNDr. V. V., CSc.**, a **II) MVDr. M. P.**, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 6. 2025, č. j. MHMP 714165/2025, sp. zn. S-MHMP 406259/2025, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 11. 2025, č. j. 6 A 79/2025 – 50,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**
- IV. Osoby zúčastněné na řízení **n e m a j í p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] V projednávané věci se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou naplnění podmínky zániku, resp. neexistence užívacího práva pro zrušení údaje o místě trvalého pobytu [§ 12 odst. 1 písm. c) zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel)].

[2] Úřad městské části Praha 14, odbor správních agend a přestupků, prvostupňovým rozhodnutím zrušil na základě žádosti osob zúčastněných na řízení údaj o místu trvalého pobytu žalobce. Ten v domě žil s jeho bývalou vlastnící, paní F., od roku 1996 do její smrti v roce 2017 na základě jejího ústního souhlasu. Dům zdědily osoby zúčastněné na řízení, které se následně domáhaly toho, aby jej žalobce opustil, k čemuž došlo v roce 2024 výkonem rozhodnutí o vyklizení nemovitosti. Žalobce tedy nemá užívací právo k objektu a ani jej již neužívá, jsou tedy splněny obě podmínky pro zrušení údaje o trvalém pobytu [§ 12 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona o evidenci obyvatel]. Odvolání žalobce žalovaný zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

[3] Žalobce proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobou, kterou městský soud napadeným rozsudkem zamítl. Uvedl, že žalobce ve správním řízení neprokázal, že jeho užívací právo někdy vůbec vzniklo a zároveň dosud nezaniklo. Nucené ukončení užívání nemovitosti nebylo „vyhnání“, ale důsledek výkonu soudního rozhodnutí vyklizením nemovitosti. Správní orgány ani neměly čekat na výsledek řízení před Nejvyšším soudem, neboť žalobcem podané dovolání nemá odkladný účinek a usnesení soudu o dědictví je již pravomocné.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek městského soudu kasační stížností, v níž navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[5] Stěžovatel namítl, že ve správním řízení tvrdil vznik svého užívacího práva, a proto městský soud nemohl uzavřít, že mu nikdy žádné nevzniklo. To je také v rozporu s textem ustanovení § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel, které předpokládá vznik a zánik užívacího práva. Jeho tvrzení o dřívějším užívání nemovitosti přitom není účelové, ale dlouhodobé. Městský soud tak oddělil posouzení první podmínky výše uvedeného ustanovení ve správním řízení od jeho „civilněprávního kontextu“.

[6] Městský soud také mechanicky převzal závěry uvedené v rozsudku NSS ze dne 6. 11. 2014, č. j. 10 As 125/2014 - 36, ačkoli se v citované věci jednalo o odlišnou skutkovou situaci. V nynější věci nespočívalo užívací právo stěžovatele pouze na souhlasu dřívější vlastnice, nýbrž se jednalo o dlouhodobé faktické bydlení, soužití s vlastníci do její smrti a užívací právo nyní odvisí od jeho „očekávaného dědického práva“.

[7] Městský soud i správní orgány opomenuly podstatnou skutkovou okolnost, jelikož považovaly existenci třetí závěti za nespornou a z ní vycházely při posouzení užívacího práva. Soud však nijak nevypořádal námitku stěžovatele, že v Centrální evidenci závětí žádná třetí závěť bývalé vlastnice nemovitosti není. Jde přitom o zásadní otázku pro řízení.

[8] Za neústavní a nepřezkoumatelný považuje stěžovatel výklad § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel soudem a správními orgány. Ty totiž uzavřely, že údaj o místu trvalého pobytu je ryze evidenční povahy a rozhodnutí o jeho zrušení se nemůže dotýkat právní sféry stěžovatele natolik, aby bylo třeba zohlednit jeho individuální situaci a dopady

pokračování

rozhodnutí do ní. Stěžovatel má za to, že má veřejné subjektivní právo na volbu místa trvalého pobytu. Výklad ustanovení je formalistický a v rozporu s jeho účelem – stěžovatel nebyl účelově ani fiktivně zapsán k pobytu, nýbrž v nemovitosti dlouhodobě bydlel. Je také v rozporu se zásadou proporcionality a má dopady do jeho soukromého a rodinného života, podnikatelské činnosti a právní jistoty.

[9] Žalovaný se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil s napadeným rozsudkem a navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl. Osoby zúčastněné na řízení se ke kasační stížnosti nevyjádřily.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[10] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je projednatelná. Následně přezkoumal rozsudek městského soudu v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti, včetně důvodů, ke kterým je povinen přihlížet z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)]. Kasační stížnost **není důvodná**.

[11] Podle § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel může ke zrušení údaje o místě trvalého pobytu správní orgán přistoupit při kumulativním naplnění dvou podmínek. První podmínkou je zánik užívacího práva občana k objektu (nebo jeho vymezení části), druhou podmínkou představuje neužívání objektu osobou, u níž má být údaj o místě trvalého pobytu zrušen (viz k tomu již rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 11. 2009, č. j. 6 As 15/2009 - 110).

[12] Stěžovatel nebrojí proti posouzení druhé podmínky, tj. že již objekt neužívá. Jeho kasační argumentace míří na posouzení otázky, zda zaniklo, resp. někdy existovalo jeho užívací právo k objektu.

[13] Kasační soud předně nepřisvědčuje stěžovateli v tom, že by se ustanovení § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel nevztahovalo na situace, kdy užívací právo osobě nikdy nevzniklo. Nejvyšší správní soud již dříve uzavřel, že *„je-li podmínkou pro zrušení údaje o místě trvalého pobytu zánik užívacího práva odhlašovaného k objektu nebo jeho vymezené části, lze tuto skutečnost prokázat i tím, že odhlašované osobě toto právo nikdy nesvědčilo“* (rozsudek NSS č. j. 10 As 125/2014 - 36, bod 19). Toto ustanovení je proto možné aplikovat i na situaci stěžovatele.

[14] Stěžovatel ovšem tvrdí, že měl soud zkoumat zánik užívacího práva, jelikož v objektu dříve bydlel a užíval jej. Kasační soud ovšem podotýká, že i v případě, že by právo stěžovateli dříve vzniklo, vyplývá ze správního spisu, že by již také zaniklo. Konkrétně v rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 14. 10. 2022, č. j. 52 C 3331/2020 - 363, v němž soud rozhodl o tom, že stěžovatel je povinen vyklidit daný objekt, zároveň dospěl k závěru, že *„[o]de dne následujícího (od úmrtí paní F.), tedy od 8. 7. 2017, žalovaný užívá dané nemovitosti bez právního důvodu. [...] V tomto sporu tak bylo prokázáno, že žalovaný užívá cizí nemovitosti neoprávněně“* (bod 11 rozsudku). Tento závěr potvrdil jak Městský soud v Praze (rozsudek ze dne 21. 3. 2023, č. j. 16 Co 43/2023 - 386), tak Nejvyšší soud (usnesení ze dne 13. 9. 2023, č. j. 26 Cdo 2204/2023 - 449).

[15] Není proto podstatné, zda stěžovateli užívací právo svědčilo či nikoli, jelikož civilní soudy postavily najisto, že nyní (resp. již od roku 2017) stěžovatel užívací právo k objektu nemá. Tyto soudy také uzavřely, že užívací právo stěžovateli neplyne ani z jeho domnělého dědického práva. Správní orgány přitom nebyly oprávněny si o otázce užívacího práva nebo jiného práva k objektu učinit vlastní úsudek (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 12. 2025, č. j. 2 As 71/2025 - 33, body 20 až 22), nýbrž správně vycházely z pravomocných rozsudků soudů rozhodujících v občanském soudním řízení, které tuto otázku již vyřešily.

[16] Pokud pak stěžovatel považoval svou námitku o neexistenci třetí závěti bývalé vlastnice objektu za „klíčovou“, pak ji měl uvést v žalobě. Jelikož se tak nestalo, nebyl městský soud povinen se s ní vypořádat. Městský soud správně vycházel ze skutečnosti, že dědické řízení bylo již pravomocně skončeno, přičemž vlastníky objektu se staly jiné osoby.

[17] Z výše uvedeného vyplývá, že byly naplněny obě podmínky pro zrušení údaje o místu trvalého pobytu podle § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel. Zákon přitom neukládá správním orgánům, aby zkoumaly další skutečnosti, jako např. dopad rozhodnutí do soukromého a rodinného života osoby, jejíž adresa má být zrušena. Nejenže tedy správní orgány postupovaly správně, jestliže k těmto skutečnostem nepřihlížely, ale ani pokud by k jejich zkoumání přistoupily, zákonná úprava by jim neumožnila tyto skutečnosti zohlednit a rozhodnout jinak, než jak rozhodly nyní.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Nejvyšší správní soud kasačním námitkám nepřisvědčil a neshledal ani vadu, ke které by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s.

[19] O náhradě nákladů řízení rozhodl kasační soud v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel ve věci neměl úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovanému v souvislosti s tímto řízením nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti. Soud mu tedy náhradu nákladů řízení nepřiznal. Osoby zúčastněné na řízení nemají právo na náhradu nákladů řízení, neboť jim soud neuložil v řízení žádné povinnosti (§ 60 odst. 5 s. ř. s. ve znění účinném do 31. 12. 2025, viz čl. XI zákona č. 314/2025 Sb.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. února 2026

Ivo Pospíšil
předseda senátu